

NEWSLETTER

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Václav Klaus, Jiří Weigl:
Dialektický
postmodernismus „zeleného“
Václava Bělohradského

Otázka IVK: Je Donald Trump
šancí na zásadní změnu
americké politiky?
(Ondřej Hejma, Jiří Weigl,
Ota Ulč, Ladislav Jakl,
Alexandr Vondra,
Ivo Strejček, Erik Best,
Václav Klaus ml., Miloš Calda)

Zdeněk Koudelka:
Je třeba reformovat právo
na azyl?

Hana Lipovská:
Trvale výjimečný stav

Dialektický postmodernismus „zeleného“ Václava Bělohradského

Václav Klaus

Jiří Weigl

Václav Bělohradský v sobotním Právu (13. srpna 2016) v polemice se Stanislavem Křečkem nazvané „Demokracie, nebo etnokracie? Demokracie!“, publikoval téměř neuvěřitelný text. Čtenář, který v minulosti s některými jeho názory občas i souhlasil a který je nyní poněkud překvapen tím, že tento náš postmodernistický filosof kandiduje do Senátu za Zelené, získal možnost pochopit, kam až se Václav Bělohradský myšlenkově dostal.

Není možné nezačít tím, že se článek (vlastně jeho autor) neustále snaží být za každou cenu originální a mimořádný a že dělá všechno pro to, aby svými výroky udivoval a dělal se nám – obyčejným smrtelníkům – neuchopitelným a proto chtěně nepochopeným. Autor ve svém článku žongluje zcela vágními, nejasnými a extrémně nadsazenými pojmy a větami, jako je „etnokracie“, „osvěcenský vektor legislativy“, „tekutost postmoderní společnosti“, „abolitionismus“, „kreativizace společnosti“, „liberální demokracie je pokusem vládnout tekuté nad tekutostí společnosti“, dnešní lidé jsou „společenstvím, chyceným v síti globálních informačních toků“, atd. Záměr je jasný – vypadat jako vysoko nad námi se vznášející nadčlověk. Je to smutné, je to dětinské.

Toto jeho slovní žonglování zakrývá základní myšlenkovou osu článku, kterou je útok na přirozené společenské struktury jako národ, kulturní identita, rodina atd., které my – nenadlidé – považujeme, asi ve své zaslepenosti a omezenosti, za základní, objektivně a přirozeně existující determinanty existence člověka a lidské společnosti.

Nejzřetelnější je to u jeho pojetí národa. Bělohradský považuje národ za umělý konstrukt, vnucený lidem vládnoucími elitami prostřednictvím státní moci. Lidem prý byl vnucen „příběh o společném původu vyprávěný státem placenými dějepisci

ve školních učebnicích“. Národ je podle Bělohradského lid „donucený k jednotě masovými výchovnými prostředky moderního státu“. Autor těchto tezí nám vnucuje, že je etnicita čistě umělý konstrukt, že je to výsledek špatného partikularistického osvěcenského „narativu“, který nás odklání od kýženého všelidského universalismu. Národ podle Bělohradského zcela postrádá prvek domova, něčeho přirozeně, evolučně vzniklého, a proto nám všem tak cenného.

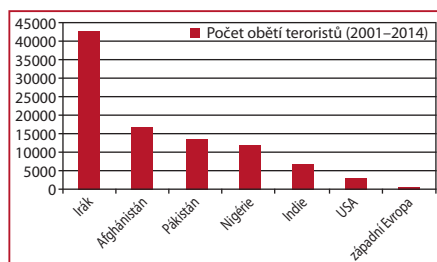
***Bělohradský považuje národ
za umělý konstrukt, vnucený lidem
vládnoucími elitami prostřednictvím
státní moci.***

K onomu „všelidskému universalismu“ se zelený socialista Bělohradský hlásí a směřování k němu nejasným způsobem spojuje s osvěcenskou tradicí.

My to vidíme zcela opačně. Bylo to právě osvěcensví, které otevřelo cestu k přirozenému vzniku moderních národních společností v západní Evropě, a právě a jedine (historicky unikátně) na tomto základě mohl vzniknout politický démos, a spolu s ním i moderní demokracie. Dodnes se žádný nový sjednocující společenský mechanismus, než byl vznik moderních národů v éře osvěcensví, nevytvořil. Bělohradského sny o tom, že v dnešní – v jeho terminologii postmoderní – době je lid již něčím zcela jiným, jsou tragickým omylem. Že je lid společenstvím tvořeným komunikací, která nahrazuje společný původ a tradici a vytváří gauckovské „společenství různých“, je také zřejmým nesmyslem. Podobná byla před deseti lety Barrosova představa o tom, že EU může zachránit sepsání nového evropského „narativu“, jemuž začnou obyvatelé členských zemí věřit. ▶

ZÁŘÍJOVÝ GRAF IVK

Oběti teroristů

Pramen: Statista.com

Institut Václava Klause o.p.s.

Šárecká 29
160 00 Praha 6
e-mail: office@institutvk.cz
www.institutvk.cz

IVK – Newsletter
Institutu Václava Klause
Registrace MK ČR E 11024
Periodicita: měsíčník
Datum vydání: 21. 9. 2016

Vlastní podstatu svého uvažování Václav Bělohradský odhaluje v odstavci, kdy – odvolává se na francouzského filosofa Finkielkrauta – hlásá „abolicionismus“, tj. „osvobození každého jednotlivce ze závislosti na místních autoritách, na zvycích otců, na boží pravdě, osvobození lidstva od instancí, před nimiž je člověk povinen mlčet v účtě a strachu“. Je evidentní, že chce každého jednotlivce zbavit všeho, co ho utvářelo, co mu dodávalo jeho lidskou, ale i společenskou dimenzi.

Každého jednotlivce Bělohradský chce zbavit všeho, co ho utvářelo, co mu dodávalo jeho lidskou, ale i společenskou dimenzi.

Jenom v takto atomizované společnosti zcela vykořeněných jedinců, jenom při rozbití přirozených vazeb, institucí a tradic a vzpourou proti nim, může kultura podle Bělohradského dostat pravý obsah a smysl a vytvořit základní předpoklad demokracie

(obsahem západní demokracie je podle autora universalismus a v jeho jménu – aby byl vždy modernější a progresivnější než všichni ostatní – odmítá multikulturalismus, který považuje za neuniversalistický, jako ústupek tradicionalismu a jako partikularistickou úchytku. Tento roztomilý útok na zhoubný multikulturalismus z druhé strany, než bývá obvyklé, je jedinou úsměvnou tezí jeho textu).

Bělohradský v závěru článku vidí překonání dnešních problémů v „kreolizaci“, která je pro něho „nevyhnutelným projevem bastardizace všech společenských tradic“ a mohla by se stát „nejpevnějším základem demokracie“. Naskýtá se nám díky jeho textu příležitost nahlédnout do ideového zázemí lidí stojících za dnešní migrační krizí – bastardizace tradiční Evropy migranty je pozitivní cíl, je dokonce předpokladem nové demokracie. Jak jsme se pokoušeli argumentovat v naší loňské knize „Stěhování národů“ (2015), dnešní vítači migrantů chtějí vytvořit nového člověka. Skoro nikdo nám to nechtěl věřit, pouze Bělohradský

přiznává, že tím „vzniká nový postmoderní demos“.

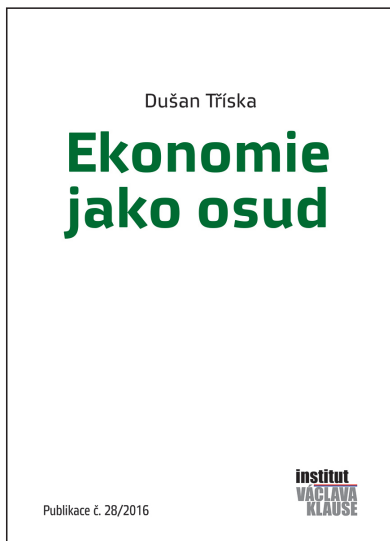
Bastardizace tradiční Evropy migranty je pozitivní cíl.

Smutná Bělohradského vize rozbité společnosti atomizovaných jedinců bez jakýchkoli kořenů a tradic, kterou mají držet pohromadě komunikační technologie, vize společnosti, která odmítá, programově popírá a záměrně likviduje jakoukoliv přirozenou identitu a rozdílnost svých příslušníků, která slepě věří v osvícenský racionalismus a která chce marxisticky budovat nový svět vzpourou a zničením světa starého, nás vrací zpět do nedávné neblahé minulosti, přestože se ohání slovem postmodernismus.

Je škoda, že Václav Bělohradský těmto myšlenkám podlehl a veřejně je hlásá. Jeho kandidatura za Zelené je toho už jenom smutným dovětkem.

Právo dne 18. srpna 2016.

NOVINKA

Institut Václava Klause nabízí knihu **Dušana Tříšky „Ekonomie jako osud“** (2016), která shrnuje nejvýznamnější autorovy české texty za posledních 25 let. Kniha mapuje Tříškových podíl na transformaci české ekonomiky (zejména privatizaci), vyzdvihuje přínos k rozvoji českého ekonomického myšlení a diskutuje zajímavé oborové přesahy, např. vztah ekonomie a práva. Předmluvu napsal **Václav Klaus**.

248 stran, 100 Kč.

objednávky na: www.institutvk.cz

NOVINKA

Institut Václava Klause nabízí sborník „**Vzestup a pád české pravice: 25 let ODS**“, která mapuje výročí vzniku Občanské demokratické strany. Publikace obsahuje významné projevy Václava Klause z doby, kdy byl předsedou ODS, i doby následující. Do sborníku přispěli **Václav Klaus, Miroslav Macek, Jan Skopec, Boris Štastný a Ivo Strejček** (editor sborníku).

94 stran, 100 Kč.

objednávky na: www.institutvk.cz

OTÁZKA IVK

Je Donald Trump šancí na zásadní změnu americké politiky?

Americké volby jsou významné. Kandidáti dvou hlavních stran jsou jasní a čitelní. Politický a mediální establishment však brojí proti republikánskému kandidátovi tak nápadně, až to vyvolává otázku, zda volba Donalda Trumpa nemůže představovat skutečnou změnu americké politiky (domácí i zahraniční), kterou považujeme za žádoucí. Proč se tím máme zabývat u nás v Česku? Jen proto, že na nás výsledky určitě v nějaké podobě dopadnou, nebo jde vlastně o obdobu ideového střetu u nás doma?

Ondřej Hejma
moderátor

Donald Trump je po dlouhé době americký prezidentský kandidát, který nabízí skutečnou změnu, a už to samo o sobě není málo. Navíc jsou jeho teze v zahraniční politice pro nás mimořádně zajímavé. Reforma NATO směrem k funkční organizaci zaměřené na boj proti migračnímu terorismu je myšlenka správná a případná ochrana hranic západní civilizace, včetně Evropy, by pak byla nejen žádoucí, ale zasloužila by i patřičné financování. Politický triumfalismus, který z Ameriky přichází od konce studené války, je zastaralou vizí budoucnosti, kterou Trump odmítá. EU pak vidí jako nefunkční a vztahy s dalšími světovými velmocemi jako rivalitu, založenou na respektu k soupeři, který je hoden toho jména.

Samozřejmě, že skeptici mohou tvrdit, že by v případě Trumpova vítězství k tak zásadním změnám nikdy nedošlo, ale o to nejde. Podstatné je to, že jeho kacírský program už není jen čísi zlovlná propaganda, ale stanovisko oficiálního nominanta jedné ze dvou největších amerických politických stran na úctyhodnou funkci prezidenta Spojených států.

Americký establishment nalevo i napravo zuří, protože všech aktuálních témat se zmocnil exotický volební outsider a nemusel při tom ani krást. Politická korektnost totiž zabraňuje jeho soupeřům být jen vstoupit do soutěže. Přitom se jedná o střet historický, přelomový, ne-li revoluční. Společnost na obou stranách Atlantiku se zdá být v bodě kritického zlomu, a bude to nejspíš zase Amerika, která rozhodne, kudy povede cesta do budoucnosti. Vítěz bude brát hodně. A i kdyby stará garda ještě jednou ubránila Bílý dům před nájezdy barbarů, Trumpem vnesená témata už jen tak někdo ze stolu neshodí, a to je ten zásadní posun. V tom vidím Donaldův význam nejen pro ten dnešní den, ale hlavně jako naději do budoucna.

Jiří Weigl
výkonný ředitel IVK

Donald Trump je v USA šancí na změnu. Je kandidátem proti politickému establishmentu (demokratickému i republikánskému) ovládajícím Ameriku dlouhá desetiletí, establishmentu, který více než symbolizuje Hillary Clintonová. Jeho kandidatura vyjadřuje nespokojenost velké části Američanů s tím, kam se USA sunou a jak se proměňují, nespokojenost se společenskou atmosférou – vsudypřítomnou dusivou politickou korektností, ztrátou svobody a šance na úspěch i v USA přeregulované společnosti. Jeho kandidatura je i výrazem strachu velké části Američanů z globalizace, v níž USA již nejsou jistým vítězem, ale postupně začínají ztrácet a jejich bohatství se přesouvá do Asie.

Trumpovo vítězství by přineslo otřes pro politickou atmosféru v USA, otřes, který by dal šanci na návrat k racionální politice doma i ve světě a obnovu takové Ameriky, kterou svět znal a jejíž sílu a inspiraci vždy potřeboval.

Ota Ulč
spisovatel

Americká prezidentská utkání se vždy konají každý čtvrtý rok, začátkem listopadu, vždy v úterý. Do Bílého domu se tradičně stěhovali bývalí viceprezidenti, ministři, guvernéri, senátoři či kongresmani. Jediným nepolitickým outsiderem, o němž vím, že se mu něco takového povedlo, byl Dwight Eisenhower, jenže ten měl zásluhy jako generál, hlavní komandant invaze, která osvobodila Evropu.

A teď tedy máme kandidátku Hillary Clintonovou, tuze šálenou manželku ex-prezidenta Billa Clintona, přeborníka s velice nepokojným poklopem, a jejím soupeřem o dosažení nejvyšší mety je Donald Trump,

jemuž se podařilo vyhnout vojenské povinnosti ve vietnamské válce a cosi málo má společného s češtvím či spíš moravstvím zásluhou své první manželky ze Zlína, dříve Gottwaldova.

Nyní v roce 2016 končí osmileté maximum demokrata Baracka Husseina Obamy a právě se koná zcela unikátní utkání mezi demokratkou, první to ženou takto usilující o nastěhování do Bílého domu, v němž již strávila dřívějších osm roků ve funkci první dámy státu. Jako její oponent se za republikány z celkového počtu sedmácti uchazečů prosadil rovněž dřív nevidaný unikát, který za svůj dosavadní život se ani jednou nepokusil o zvolení ani do funkce vesnického šerifa. Donald Trump je několik bankrotů přeživší investor, mnohonásobný multimilionář, mimořádný a všeobecně podceňovaný talent.

Tito dva nynější rivalové se angažují v unikátním utkání: Pro ní dosavadní život nebyl nic jiného než politika. Pro něj byl život něco zcela opačného. V případě Hillary by to bylo poprvé, kdy v Bílém domě by spolu spali dva prezidenti v téže společné posteli. V případě Trumpova vítězství by došlo k uskutečnění jiného unikátu bez precedentu, že by se totiž tento multimilionář minil nastěhovat do prostoru, z něhož se právě vystěhoval černoš se svou rodinou.

Nejen američtí politici neuchvacují svět svou dokonalou pravdomluvností. „První možná americká prezidentka lže, i když nemusí,“ o Hillary Clintonové se takto precizně vyjádřil její životopisec Edward Klein, autor knihy „*The Truth About Hillary*“ (2005). Proslulým se stalo její opakované pábení, že při přistání v Bosně byla cílem ostrostřelců, jímž ale vůbec nebyla. Nicméně tuto bajku při různých společenských příležitostech ráda opakovala. Obtížně zapomenutelné je její tvrzení, že se rozloučila s Bílým domem jako nemajetná chudinka zcela bez haléře. Netrvalo dlouho, když došlo k odhalení jejího stomilionového dolarového obohacení.

Mám tady před sebou seznam jejich přednášek, standardních projevů v období 2013–2015, je jich něco kolem jednoho sta. Za přečtení takového textu odměna čtvrt

až půl milionu dolarů. Celkem inkasovala 21 667 000 dolarů. Mám rovněž k dispozici seznam příjmů za takové opakované přednášení jejím manželem Bille, jenž si účtoval ještě víc. V době Clintonova prezidentství docházelo k prodeji zbraní v hodnotě 165 miliard USD dvaceti vládám, ochotných přispět na konto nadace *Clinton Foundation*. State Department schvaloval smlouvy takového druhu ve prospěch značně nedemokratických režimů. David Geffen, významný hollywoodský mogul, na adresu oněch dvou Clintonů se vyjádřil zpřesněním, že „každý v politice lže, ale Clintonové to dovedou se znepokojujícím talentem“.

Dick Morris, který byl po dobu dvaceti roků poradcem Hillary Clintonové, ji ve své nové knize *„Armageddon: How Trump Can Beat Hillary“* (2016) charakterizuje jako „*compulsive, pathological and serial liar.*“ Liberální media jsou na její straně. Trump má teď před sebou obtížnou bitvu (*uphill battle*), ale vyhrát se dá. Morrisovo doporučení: Trumpovi dává radu, jak přimět osm milionů bělošských voličů, aby přišli k volbám, ke kterým v roce 2012 nepřišli. Trump nechť se velmi soustředí na téma terorismu a jak Hillary a Obama umožnili teroristům, aby do USA mohli proniknout.

Ladislav Jaki

Institut Václava Klause

Trump je nadějí na změnu. Na potřebnou a nutnou změnu. Na změnu v tom smyslu, že politika se musí více přiblížit normálnímu životu. V tom se zásadně liší od své konkurentky, která by byla jen pokračovatelkou dosavadní americké politiky dobro-

drůžných intervencí a nadbíhání domácích silným zájmovým skupinám.

Znám výhrady mnohých libertariánů vůči Trumpovi a v mnohém jim dávám za pravdu, třeba ve věci jeho ochranných návrhů. Jenže pokud pro ně není lidská svoboda jen učebnicovou frází, měli by vědět, že žijeme v době akutnějších témat, než je výše daní a dovozních cel. Žijeme v době možná poslední šance vyrvat náš svět z rukou sociálních inženýrů a vrátit ho lidem. Ti pak budou teprve moci rozhodovat, jestli chtějí více trhu, nebo socialismu. Dnes k takovému rozhodování ani nejsou připuštěni. Pokud by Trump Amerikou zatřásl, byli by k němu určitě mnohem blíže, a to by měli rozpoznat i libertariáni. Zvláště s ohledem na to, kdo je k němu alternativou.

Zaráží mě ale zuřivost českých médií v urážlivé kampani vůči Trumpovi, kterému jsou přitom Češi blízcí. Jako kdyby se prezident USA volil u nás. Částečně je to jejich levicově liberálním světonázorem, částečně leností, se kterou opisují nastojato texty z hlavních amerických agentur, které jsou tradičně vlevo. V tom mě nejvíc udivuje Nova. Její vlastník – pokud by byl prezidentem zvolen Trump – bude muset vybrat hodně ostrou zatačku. Spíše ale tou kampaní vedou českou domácí válku proti nám všem, kdo poslušně nenadáváme na Trumpa jako na největší hrozbu lidstvu. To je podle nich povinné.

Alexandr Vondra

bývalý velvyslanec
ČR v USA

Upřímně říkám, že nevím. Americká politika se za poslední dekádu změnila k ne-

poznání. Demografické změny, dominující ideologie politické korektnosti ve společenském diskurzu tzv. politických elit, podivné neomarxistické pokrokářství – to vše navozuje dojem „jiné“ Ameriky nežli té, na kterou jsme spoléhali, kde jsme se inspirovali a kam jsme rádi jezdili. Kdybych byl Američan, byl bych také naštván na dnešní americký establishment, jeho snahu omezovat osobní svobodu, dirigovat společnost, řídit klima a rozdělovat společnost na povýšené a vševědoucí metrosexuály a na blbečky z venkova. Hlasy pro Trumpa jsou vzpourou proti těmto tendencím, která je mi v mnohém sympatická. Kdybych byl Američan, asi bych k této vzpouře, která je jen variací na stejnou debatu u nás i v Evropě, připojil i svůj hlas.

Ale z druhé strany mám jako Čech pochybnosti. Jednak si vůbec nejsem jistý, zda je Trump schopen tyto trendy změnit. V některých sociálních otázkách plave na stejné vlně jako dnešní establishment. Jindy se zas jeho protest omezuje na silná, sprostá a přelétavá slova, ale obsah a ukotvení tomu často schází. A konečně mám dojem, že až skončí předvolební divadlo a on by v případě vítězství (které nepovažuji za příliš pravděpodobné) usedl v Bílém domě, čekala by nás asi docela tvrdá reálpolitika bez jakýchkoli ideálů a byznys „něco za něco“. A tady jako Čech připomínám, že reálpolitika bez ideálů v Bílém domě nahrávala v minulosti vždy spíš velmocem a zájmy menších národů slyšení nedostávaly. A v byznysu „něco za něco“ toho až tak moc nabídnout nemůžeme. Spíš si tedy myslím, že ať už v USA vyhraje kdokoli, budeme se v blízké budoucnosti muset spoléhat hlavně na sebe. Časy, kdy jsme ve Washingtonu hráli s kartami, které převyšovali naši váhovou kategorii, jsou na dlouho pryč. ▶

NOVINKA

NOVÝ KARIÉRNÍ ŘÁD ANEB „UČITEL TŘETÍ KATEGORIE“ • M
ZA CH... ESKE... LE CHEMII? • EDITELÉ
KÁNK... ŽE... JEDNOTN... NAOP
MATU... TA NA U
KOVN... V... LET
• NA DOVOLENOU DO ZAHŘANICÍ • PRAZDNINY II • KON

Václav Klaus ml.

PONDĚLNÍ KOMENTÁŘE
aneb Pravda psaná s láskou
S PŘEDMLUVOU PETRA NÁROŽNÉHO • NORSKO J
ENTOMOLOGA • MILION XENOFOBŮ • KRITIZOVAT POMĚ
NÉ • KDY KONČÍ ŠKOLNÍ ROK? • UČITELSKÉ MZDY • V
ZNÁROŽNĚNÍ • JAK JSEM MÁLEM ZBOHATL • NO
KA... SE BLÍŽÍ HOKEJOVÝ DĚS ANEB JE SUIS PAN NA
SÍC BEZPEČNOSTI • PRO ŽÁKYNĚ PONIKA S MAŠLÍ • U I

Novinky.cz

Nakladatelství **Fortuna Libri** nabízí knihu **Václava Klause ml. „Pondělní komentáře. Aneb Pravda psaná s láskou“** (2016). Znamý publicista a expert ODS na školství v knize přináší své čtivé sloupky uveřejňované každé pondělí na serveru Novinky.cz. Kniha není jen o školství, o škole a učitelích. Je to kniha o zdravém rozumu a především o svobodě. Předmluvu napsal **Petr Nárožný**.

254 stran

objednávky na: www.neoluxor.cz

Ivo Strejček

člen správní rady IVK

Donald Trump je především šancí a nadějí pro ty obyčejné, zapomenuté „bílé“ Američany, kterým v posledních dobách nic nedaly ani republikánské, ani demokratické administrativy. Je jejich „vzpourou“ proti namistrovanému elitářství liberálů z východního pobřeží, je hlasem proti válečnickým náladám republikánských „neoonů“, jimž tihle „primitivní bílí“ ze zapadákovů kdesi v Apalačském pohoří nebo lowě dodali své syny do Iráku a Afghánistánu.

Donald Trump je považován médii i politikými centrály za nebezpečného hlupáka, primitivního burana a barbarského spíkra. Není to ale role, kterou si zvolil záměrně, aby mohl mluvit bez obalu a tak, aby mu „jeho“ Američané rozuměli? Aby se vyhranil vůči blazeované, uhlazené, snobské a povýšenecké politické smetánce?

Donald Trump není americkou anomálií, je součástí širšího politického proudu viditelného i v Evropě, kde cítíme podobné pohyby v náladách veřejnosti. Co jiného byl brexit? Vzpourou běžných Britů. Proč se průběžně rostoucí popularitě těší Alternativa pro Německo, bojující proti letité „národní frontě“ německých socialistů, CDU a Zelených? Proč si „svobodný“ Norbert Hofer získal celý rakouský venkov? Proč Marine Le Penová dlouhodobě vede v průzkumech veřejné podpory ve Francii, stejně jako „pravíkový populist“ Geert Wilders v Nizozemí? A lze považovat soumrak českých „tradičních“ politických stran za součást zdejšího občanského vzdoru volajícího po zásadních změnách výkonu politiky podobně jako v Evropě a Americe?

Souboj Trump – Clintonová považují za obraz vzpoury proti politickému papalášství, za vzdor proti zavedené politické třídě, za pokus vrátit přání voličů do centra politického snažení. Donald Trump to zřejmě chápe, jak prokázal v republikánských primárkách i jak argumentuje v předvolební kampani. Jeho případný úspěch tak není pouze nadějí pro nezbytné změny americké domácí a zahraniční politiky, byl by povzbuzením atmosféry k dávno nutným fundamentálním změnám i v Evropě.

Erik Best

novinář

Pokud Hillary Clinton vyhraje prezidentské volby v USA, mělo by se dát ve chvíli, kdy

převzme úřad, docela lehce předpovědět, jakým směrem se bude ubírat americká zahraniční politika. Pravděpodobně bude pokračovat v současné Obamově strategii, kterou s oblibou nazývám „Bush light“ – více válek než Bush (doposud sedm), ale méně amerických obětí. Pokud však vyhraje Donald Trump, bude mnohem složitější předvídat budoucnost. Vidím tři hlavní možnosti.

Za první, Trump udělá, co říká, a začne otřásat americkou politikou od uvalení omezení na imigraci po odmítnutí pomoci spojencům NATO, kteří nenaplní své závazky. Trump tvrdí, že Obamova zahraniční politika je „kompletní a totální katastrofa“ a že jeho blízkovýchodní politika uvrhla region do chaosu. S podporou své strany by se Trump mohl stát tím, kdo ukončí americkou politiku permanentní války.

Za druhé, Trump popře většinu radikálních výroků, které řekl a stane se další verzí Bushe a Obamy. Navrátí se k modelu typického předního politika, který říká cokoliv, co přispěje k jeho zvolení, ale poté pokračuje v zavedené politice, jen s malými změnami na domácím nebo zahraničním poli.

Za třetí, západní svět se obrací proti Trumpovi ještě předtím, než má vůbec šanci jakoukoliv politiku ustanovit. Obama využívá své poslední dva měsíce ve funkci k tomu, aby Američany a zbytek světa přesvědčil, že Trump je nezpůsobilým kandidátem na post prezidenta a měl by být „bojkotován“. Tato je ze tří zmíněných možností asi ta nejméně pravděpodobná, ale mohla by být nejnebezpečnější vzhledem k tomu, jak je západní svět na USA závislý z hlediska bezpečnostního a na dolaru kvůli ekonomické stabilitě.

Celý svět má důvod se obávat následků, pokud americký establishment bude Trumpa i nadále zavrňovat, on ale volby tak jako tak vyhraje.

Václav Klaus ml.

publicista

Takhle podle mne otázka nestojí. Hillary Clinton ztělesňuje zlo, úpadek tradičních západních hodnot, úpadek svobody. Zvolení Hillary Clinton znamená s velkou pravděpodobností válku v Evropě.

Zda je Donald Trump ztělesněním dobra, změny, či ekonomického libertariánství – je proto druhořadé. Je to někdo, kdo se zlu postavil a zatím stojí.

Fanatická nenávisť mainstreamových médií mi naznačuje, že to bude patrně slušný člověk. Navíc má napůl českou

dceru a i jeho projevy k zahraniční politice nebo reaganovská hesla typu „People before Government“ přinášejí jistou naději.

Miloš Calda

amerikanista, FSV UK

Trumpovy výroky z doby, kdy se vedl boj o získání kandidatury za Republikánskou stranu (RS), jsou poměrně kontroverzní. Trump se orientoval na „niku“, kterou žádný z jeho konkurentů v RS nedokázal využít: vztek a našťvanost bělošské nižší střední třídy a dělnictva. Životní podmínky těchto vrstev v posledních deseti letech přinejlepším stagnovaly resp. se zhoršovaly. Trump, jehož útoky na „establishment“ tolik připomínaly rétoriku levičáků z 60. let 20. století, tento elektorát účinně oslovil.

K vítězství v amerických prezidentských volbách je nutno získat hlasy středových resp. nerozhodnutých voličů, kteří nepatří mezi skalní stoupence republikánů či demokratů. V letní části kampaně, která následuje po primárkách, se proto rétorika zpravidla zmírňuje, nastává posun směrem k politickému středu. Přichází jeden předvolební průzkum za druhým, a kandidáti si tak mohou ověřit efektivitu svých týmů a v případě potřeby je personálně obměnit (to nedávno učinil i Donald Trump).

Trump se dostal do politiky jako úspěšný byznysman. V tomto prostředí se nejen tvrdě vyjednává, ale bývají nutné i kompromisy. Nyní se rýsuje kompromis mezi Trumpem a mexickou vládou o kontrole hranic a ilegálních imigrantech. Trumpova rétorika se zmírnila, a totéž lze očekávat i u jiných témat, například ohledně financování NATO. Je všeobecně známo, že většina členských států NATO (23 z 28) se jen „veze“, že neinvestuje do své obrany ona slibovaná 2 % HDP. Americká ekonomika tak dotuje své spojence, kteří jsou současně jejími konkurenty. Zde má podle mého názoru Trump kus pravdy.

Nicméně on zašel poněkud dál. Vysílá k Putinovu Rusku smířlivější signály, než bylo dosud zvykem. Riskuje tím ztrátu významné části svého elektorátu, ztrátu amerických Čechů, Slováků, Poláků, Ukrajinců či Američanů pobaltského původu, kteří tradičně volili republikány a jejichž vztah k Rusku jako velmoci je mírně řečeno skeptický. Na začátku září 2016 ještě nevíme, jak daleko směrem k politickému středu se Trumpova rétorika i politické směřování posunou. ■

Je třeba reformovat právo na azyl?

Zdeněk Koudelka
ústavní právník

Právo na azyl je upraveno v Listině základních práv a svobod jako právní nárok cizince na azyl a povinnost státu azyl poskytnout, je-li cizinec pronásledován za uplatňování svých politických práv a svobod. Stát může odepít azyl jen tomu, kdo jednal v rozporu se základními lidskými právy a svobodami.

Neexistuje univerzální právo cizince vybrat si stát, kde chce žít. Ústavní právo na setrvání na území státu mají občané.

Původní historická koncepce azylu vycházela z tradičního pojetí práva na azyl jako ochrany jednotlivce či jeho rodiny před stíháním za politickou protistátní činnost. Šlo tak o migraci jednotlivců, nikoliv o hromadný útěk před bídou či válečným konfliktem, kdy cizinec není přímo postižen pro svou politickou činnost jako jednotlivce, ale je postižen válečnými operacemi, jako každý jiný obyvatel ve státě původu.

Občan vs. cizinec

Azyl je dnes upraven na ústavní úrovni jako nárokové právo cizince, je pod kontrolou soudní moci a cizinci toho mohou využívat k žádostem o azyl, jež nejsou důvodné. Vy-

užíváno je ale i správní a soudní řízení související s azylem k legalizaci pobytu alespoň na určitou dobu.

Změna práva azylu je podmíněna novelou Listiny základních práv a svobod, i kdyby na zákonné úrovni zůstalo právo azylu upraveno stejně, jako je nyní v Listině. Umožní se totiž jeho pružnější případná změna v budoucnu dle aktuálního vývoje. Masová migrace ale souvisí s bezpečností státu a rozumný stát by měl mít takovou úpravu svého práva, která umožní rychle reagovat na změnu okolností dotýkajících se bezpečnosti státu. Zachování bezpečnosti občanů patří mezi základní důvody existence státu. Azyl by tak mělo být možno neudělit i na základě absence trestní bezúhonnosti či jiných kritérií, pokud by tak stanovil obyčejný zákon.

Právní podmínkou pro výraznou změnu azylové politiky v budoucnu by bylo vypuštění práva na azyl z ústavní úpravy – zrušení čl. 43 Listiny základních práv a svobod – a ponechání tohoto práva jen na úpravě obyčejného zákona.

Právo azylu je právo, které nemůže být poskytnuto z povahy věci státnímu občanovi, ale jen cizinci či osobě bez státního občanství. Z pohledu vnímání institutu státního občanství jako privilegovaného svazku mezi státem a člověkem je správné na ústavní úrovni zakotvovat práva občanů, respektive pro cizince ta práva, která

mají i občané. Jinak se stírá rozdíl mezi občany a cizinci. Bez ohledu na obsah je proto možné akceptovat to, že práva určená jen cizincům (právo azylu), budou upravena jen podústavně na úrovni obyčejného zákona. Tím se symbolicky odliší privilegovanost postavení občanů vůči ostatním. Neexistuje univerzální právo cizince vybrat si stát, kde chce žít. Ústavní právo na setrvání na území státu mají občané. Neexistuje žádný mezinárodní závazek, který by stanovoval, že práva cizinců musí být upravena na ústavní úrovni. Konečně některé státy (Velká Británie) ani ústavní zákony nemají.

Proti změně Listiny základních práv a svobod bude určitě značný mediální odpor. Za dobu své platnosti od roku 1991 byla změněna jen jednou v roce 1998 a to omezením práva na svobodu, kdy se původní doba jen 24 hodin pro zadržení policí, než musela být osoba předána soudu s návrhem na uvalení vazby, rozšířila na 48 hodin.

Právní podmínkou pro výraznou změnu azylové politiky v budoucnu by bylo vypuštění práva na azyl z ústavní úpravy – zrušení čl. 43 Listiny základních práv a svobod – a ponechání tohoto práva jen na úpravě obyčejného zákona, který by při konkrétní úpravě přihlédl jednak k zájmům a požadavkům cizinců, ale také k možnostem státu a politické volbě parlamentní většiny k řešení situace v konkrétní době s flexibilnější možností změny právě formou obyčejného zákona. Azyl by se tak znovu vrátil do původního pojmání jako možnosti, nikoliv jako povinnosti, státu jej cizinci poskytnout. ▶

NABÍZÍME

Boom české ekonomiky

Anomálie, nebo trvalý trend?

*Petr Dušek, Karel Dyba, Helena Horská,
Stanislava Janáčková, Svatopluk Kapounek,
Zuzana Kučerová, Hana Lipovská, Aleš Michl,
Marek Rojíček, Petr Sklenář, Jan Skopeček,
Miroslav Ševčík, Eva Zamrazilová*

Publikace č. 24/2016

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

IVK nabízí sborník č. 24/2016 „**Boom české ekonomiky: anomálie, nebo trvalý trend?**“, do něhož přispěli **Petr Dušek, Karel Dyba, Helena Horská, Stanislava Janáčková, Svatopluk Kapounek, Zuzana Kučerová, Hana Lipovská, Aleš Michl, Marek Rojíček, Petr Sklenář, Jan Skopeček, Miroslav Ševčík a Eva Zamrazilová**. Předmluvu napsal **Martin Slaný**.

126 stran, 100 Kč.

objednávky na: www.institutvk.cz

Mezinárodní právo

Ženevská úmluva o uprchlících je základní mezinárodní smlouvou v oblasti uprchlictví. I ona však uprchlictví primárně spojuje s politickým či jiným pronásledováním. Podle úmluvy je uprchlíkem osoba, která má oprávněné obavy před pronásledováním z důvodů rasových, náboženských nebo národnostních nebo z důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo i zastávání určitých politických názorů, je neschopna přijmout, nebo vzhledem ke shora uvedeným obavám, odmítá ochranu své vlasti. Tedy úmluva nedopadá na masovou ekonomickou migraci, ale primárně na individuálně pronásledované osoby.

Hromadné vyhoštění cizinců je zakázáno Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod. Zákaz hromadného vyhoštění se vztahuje na cizince legálně pobývající na území státu. Tento zákaz ale nebrání státu chránit se před protiprávním vstupem cizinců na své území a uplatnit vyhoštění vůči této skupině. Cizinec vstupující legálně na naše území tak může učinit jen s platným vízem anebo bez něj s tím, že okamžitě požádá o azyl, aniž by však předtím pobýval v bezpečné zemi, tedy v jiném státě Evropské unie.

Evropské právo

Evropské právo je pro řešení azylové problémů na území Čech, Moravy a Slezska poměrně příznivé. Evropské právo definuje uprchlíka širěji jako osobu, která se v důsledku oprávněných obav před pronásledováním z důvodů rasových, náboženských nebo národnostních nebo z důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo i zastávání určitých politických názorů nachází mimo zemi své státní příslušnosti a je neschopna přijmout, nebo vzhledem ke shora uvedeným obavám odmítá ochranu dotyčné země, nebo jako osobu bez státní příslušnosti, která se ze stejných důvodů nachází mimo zemi svého dosavadního pobytu, která vzhledem ke shora uvedeným obavám se tam nechce nebo nemůže vrátit. Ale toto širší pojetí je vyváжено zeměpisnou polohou Čech, Moravy a Slezska, které nemají vnější hranici EU. Ovšem i tato širší definice nezahrnuje ekonomickou migraci či migraci z jiných důvodů.

Ženevská úmluva o uprchlících nedopadá na masovou ekonomickou migraci, ale primárně na individuálně pronásledované osoby.

Problémem je však nedodržování evropského práva např. ze strany Německa a následný tlak na přerozdělování migrantů. Základní zásada evropského azylového práva

tkví v tom, že o azyl musí žadatel požádat v první bezpečné zemi. Z tohoto pohledu je území Čech, Moravy a Slezska obklopeno jen členy EU a tedy bezpečnými státy. Jakákoliv žádost o azyl přichozící do ČR má být proto odmítnuta, jelikož o azyl měl žadatel požádat např. v Maďarsku, Slovinsku atd. Nelegální vstup či i pokus o něj z bezpečné země, evropské právo spojuje s tím, že stát nemusí vůbec žádné azylové řízení provádět.

Základní zásada evropského azylového práva tkví v tom, že o azyl musí žadatel požádat v první bezpečné zemi. Z tohoto pohledu je území Čech, Moravy a Slezska obklopeno jen členy EU a tedy bezpečnými státy.

Pravidlo, že je nutné požádat o azyl v první bezpečné zemi, fakticky může splnit jen ten, kdo na naše území přicestuje z území vně EU letecky na některé mezinárodní letiště, což se stává jen ojediněle, protože letecké společnosti kontrolují platnost vstupních víz do státu příletu, jelikož při odmítnutí vstupu jsou povinny se o takového pasažéra postarat. Možné je i to, že cizinec bude u nás pobývat z jiného důvodu legálně, ale v jeho státě dojde k politickému převratu a při návratu by mu hrozilo pronásledování. I to je však logicky jen velmi okrajový případ.

Jakákoliv žádost o azyl přichozící do České republiky má být proto odmítnuta, jelikož o azyl měl žadatel požádat např. v Maďarsku, Slovinsku atd.

Jestliže cizinec vstoupí na naše území nelegálně, stává se po dvanácti měsících

příslušným k rozhodování o azylu náš stát. Proto je určující i aktivita státu a jeho schopnost fakticky zamezit nelegálnímu překročení hranic či na něj bezprostředně reagovat.

Pokud však náš stát akceptuje přijímání imigrantů skrze přerozdělovací kvóty, přebírá odpovědnost za péči o tyto lidi. Nemůžeme vnucovat vůli jiným státům, často silnějším. Tedy jejich případná repatriace do země původu, když se ukáže, že na azyl nemají právo či že jej již nepotřebují, je závislá na ochotě těchto zemí, z kterých přišli, je zpětně přijmout. Nejsme schopni Turecku, Sýrii, Pákistánu a dalším státům vnutit návrat lidí bez souhlasu těchto států. Stejně tak nejsme schopni vnutit Turecku, aby si ponechalo utečenecké tábory a bránilo proudy utečenců do Evropy, pokud to samo nebude chtít.

Z hlediska evropského práva proto není nutné měnit pravidla, ale jen důsledně stávající pravidla dodržovat.

Z hlediska evropského práva proto není nutné měnit pravidla, ale jen důsledně stávající pravidla dodržovat. V případě, že dodržována nebudou, je nutné přistoupit k ochraně hranic tak, aby již na hranicích byly zadrženy osoby neoprávněně žádající o azyl a jejich žádost byla ihned zamítnuta s odůvodněním, že přichází z bezpečné země (Rakousko, Německo atd.). Inspirací k tomu může být Maďarsko, které azylové řízení provádí přímo v mobilních pracovištích na hranicích. A protože bezpečnou zemí je i Srbsko, Maďarsko v rychlém řízení žádosti o azyl přichozících na hranici se Srbskem i Chorvatskem odmítá a tyto osoby nepouští do země. Skutečnost, že přichází z bezpečné země je nesporná a Maďarsko tedy nemusí zjišťovat faktické důvody odchodu cizince ze země původu. ■

Předplatné na rok 2016

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Předplatné IVK zahrnuje pravidelný newsletter, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného je 660 Kč.

Studentské předplatné 330 Kč.

Noví předplatitelé dostanou všechny publikace vydané v první polovině roku.

predplatne@institutvk.cz

Trvale výjimečný stav

Hana Lipovská
Ekonomicko-správní
fakulta Masarykovy
univerzity

Během oslav pádu Bastily 14. července 2016 francouzský prezident prohlásil: „*Nemůžeme donekonečna prodloužovat výjimečný stav. Nedával by smysl. Znamenalo by to, že už nejsme republikou, ve které za všech okolností platí zákony.*“ Jen o několik hodin později, po tragédii v Nice, bylo jasné, že bude výjimečný stav prodloužen alespoň o dalších šest měsíců. Francie tak stráví ve stínu výjimečného stavu více než jeden rok. Nejdéle ve své novodobé historii.

Ve výjimečném stavu strachu, nejistoty a napětí žije v posledních letech celá Evropa. Od roku 2013 zemřelo při nejméně dvaceti čtyřech útocích islamistů více než 290 lidí a nejméně 1080 obětí bylo zraněno. Čtrnáct z těchto útoků se odehrálo ve Francii, čtyři v Německu, tři v Belgii, další ve Velké Británii, Dánsku nebo Bosně a Hercegovině. Všechny tyto útoky spojuje islámský radikalismus, charakteristika útočníků a neschopnost či neochota evropských elit jasně reagovat.

**Útoky jsou pro vítáče nevídané,
není proto divu, že zahájili
orwellovskou ofenzivu.**

Teroristé, většinou mladí muži arabského původu, byli vždy buď konvertité k islámu, nebo radikální islamisté a vojáci Islámského státu, nebo – jak ukázaly německé útoky ve Würzburgu, Ansbachu a Reutlingenu – běženci, uprchlíci a vojáci Islámského státu, které Evropa coby běžence a uprchlíky ochotně přijala. Podle ředitele Europolu Roberta Wainwrighta dnes v Evropské unii operuje kolem 5 000 džihádistů Islámského státu. Zpráva Europolu TE-SAT 2015 přitom upozorňuje, že v Evropě (například v Dánsku či ve Francii) působila řada oficiálně charitativních organizací, které finančně podporují náboženský terorismus.

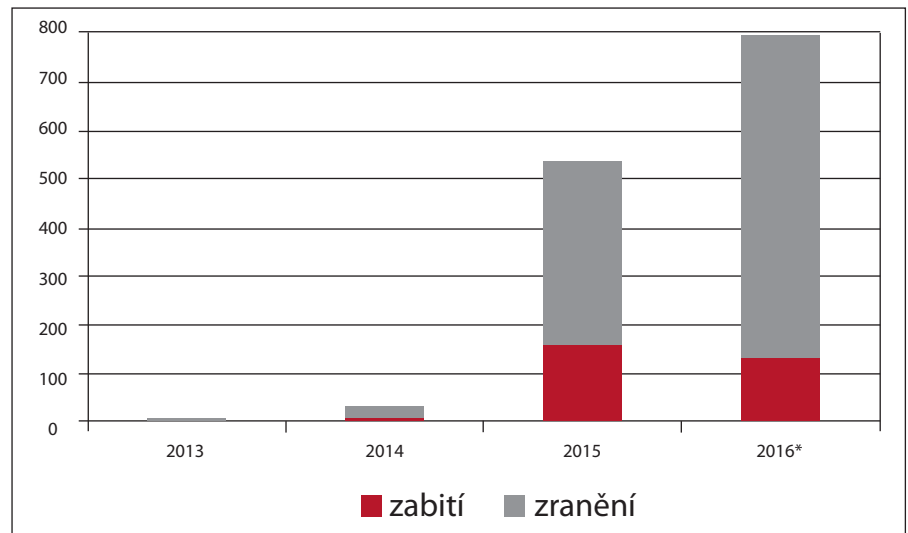
Dvacet čtyři teroristických evropských útoků z let 2013–2016 lze rozdělit do tří kategorií. První tvoří pokusy o masakr, jejichž cílem je zabít a zranit co možná nejvíce lidí. Do této skupiny spadají vánoční útoky z roku 2014 v Dijonu a Nantes, během kterých řidiči najížděli do chodců a návštěvníků vánočních trhů. Bezpochyby sem patří oba francouzské atentáty z roku 2015 – útok na redakci časopisu Charlie Hebdo a listopadový pařížský masakr, letošní březnové útoky v Bruselu, atentát v Nice i sebevražedný atentát na festivalu v Ansbachu.

Druhou kategorií představují útoky islamistů na evropské vojáky a policisty. Od roku 2013 se představitelé ozbrojených složek stali na území svých států obětmi nejméně osmi izolovaných útoků náboženských radikálů. Dva ozbrojení útočníci zavraždili britského vojáka v květnu 2013. Jen o den později na francouzského vojáka zaútočil čerstvý islámský konvertita Alexandre Dhaussy. Jiný konvertita, dvacetiletý Bertrand Nzohabonayo, napadl v prosinci roku 2014 policisty ve francouzském Tours. Přesně měsíc před atentátem v Nice zavraždil islamistický terorista Larossi Abballa policistu a jeho partnerku v Magnaville. Alžířan Cháled Báburi zaútočil s výkřikem Alláhu akbar na dvě policistky v belgickém Charleroi 6. srpna po čtyřech letech nelegálního pobytu v zemi.

činem – zhasnutím Eiffelovy věže a nasvícením evropských monumentů francouzskými barvami (po bruselském atentátu se pro změnu použily barvy belgické). Naprostou neschopnost a neochotu postavit se zcela vážně těmto rostoucím islamistickým útokům vyjadřuje nejlépe prohlášení francouzského premiéra k tragédii v Nice: „*Naše země se musí naučit žít s terorismem.*“

Útoky jsou pro vítáče nevídané, není proto divu, že zahájili orwellovskou ofenzivu. Íránec útočící v Mnichově nyní již není Íránec, nýbrž „Němec íránského původu“. Islamistické útoky, ke kterým se hlásí Islámský stát, jsou označovány nikoli za akt islamistů, nýbrž za akt psychicky narušených jedinců. Francouzská média téměř dokonale v duchu Houellebecqova Podvolení navrhla omezit publikaci fotografií

Obrázek 1: Počet obětí islamistických útoků v Evropě

* Pro rok 2016 se jedná o údaje do 31. srpna.

Třetí skupinou útoků jsou islamistické antisemitské útoky proti synagogám, židovským muzeím či židovským představitelům. Francouzští (ale i další evropští) Židé na islamistický antisemitismus reagují exodem do Izraele. Nikoli nepodobným tomu, který popisuje Houellebecq ve svém Podvolení. Zatímco v roce 2011 odešlo z Francie do Izraele 1 900 Židů, v roce 2013 to bylo již 3 300. V roce 2015 se počet emigrantů zvýšil téměř na 8 000. Vzhledem k nárůstu antisemitských nálad ve světě se počet imigrantů v Izraeli zdvojnásobil mezi červnem 2015 a 2016 na 36 000, přičemž francouzští Židé tvořili téměř čtvrtinu.

Tak, jako jsou si neskutečně podobní jednotliví útočníci i jejich útoky, neliší se příliš ani stereotypní reakce evropských státníků. Odpovědí na atentát v redakci Charlie Hebdo se stal bedlivě střežený dvousetmetrový pochod politiků v Paříži a infantilní heslo „Je suis Charlie“. Na listopadový masakr v Paříži se reagovalo jiným zcela zásadním

týkajících se islamistických útoků. Snaha dezinformovat a neinformovat však na podstatě islamistických útoků ani na počtu obětí nic nemění.

Představitelé evropských elit se mohou stále dokola podívat, proč roste podpora politických stran, které označují za populistické či ještě lépe za radikální nebo extrémistické. Nástupu těchto stran však právě oni svou neakcí (či strachem z akce) otevírají cestu. Fráze o „útoku na evropské hodnoty“ a facebookové okázalé truchlení odpovědí nejsou. Zákaz držení poloautomatických zbraní teroristům život nezkomplikuje. Imigrační kvóty a neutuchající podpora masové migrace přípravu atentátů nanejdříve usnadní.

V uplynulých 39 měsících jsme byli svědky – a oběťmi – dvaceti čtyřech atentátů, které by byly ještě před několika lety naprosto nepředstavitelné. Kolik dalších útoků, kolik mrtvých a kolik zraněných evropští státníci potřebují vidět, než budou (pokud budou) konečně ochotni jednat? ■